

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.

Elszámolt ár:

Negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Görög-udvar,
hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

A béka kuruttyol.

A magyar politikai élet egyik kitűnősége közölte velünk ezeket az értesüléseket:

— A béka, mit csináljon szegény egyebet; kuruttyol. A béka, szomorú, siralmas helyzetbe jutott, megették s most, negyedfél esztendő múltán a béka, szegény, éhesen, fáradtan kuruttyolgat. De mit tegyen mást egy szegény, kicsiny béka, amelyet lenyezt az ország s amely most mégis életjelt ad magáról.

— Negyedfél esztendővel ezelőtt a politikában nagy változások történtek: mentek a darabontok és jött a nemzeti kormány. Mentek, akik törvénytelenül kormányoztak, akik eksz-lekszbén fizettek, államot igazgattak, mert végre is az ország ügyeit intézni kell valakinek. Elmentek, isten hírével mentek s mi lett a vége. A három és félv év múltán újra eksz-lekszbén kell kormányozni s megint mondják: kormányozni, államot igazgatni mégis csak kell.

— Csakugyan, az államot igazgatni kell. Hiszen, csak ijesztgették az eksz-lekszbén kormányzó Fejérváryékat is a vad alá helyezéssel és végre megbélyegzés lett belőle. Az is csak úgy suba alatt. Most Bécsből kényszerítik a megbélyegző kormányt, hogy ő kormányozzon törvénytelenül. Hadd jöjjön az a vad alá helyezés, hadd szavaljanak a megbélyegzésről. Ugyis tudja az ország, komédia az egész.

— De mire való volt akkor megenni a békát? Mire való volt hirdetni esztendőnkön keresztül, hogy most kezdődik, ami még nem volt soha: a nemzeti uralom! Mire való volt hirdetni, hogy ami eddig történt Magyarországon, az semmi más nem volt, mint eltiprása a nemzetjogainak, agyonpofozása a tisztességnek, összerugdosása a politikai becsületnek?

— Ime, amire nem vállalkozott Lukács, Láng, Zichy, Khuen, Festetic, azt most megteszi a nemzeti kormány. A helyén marad. S el kell ismernünk, soha félszababban, becsületesebben nem cselekedett kormány, mint ezzel. Megvezekel bűneiért, belátja, hogy hazug jelszavakat hirdetett s maga mondja: nem lehet másként, kormányozni mégis csak kell, anarkiába vinni az országot nem lehet. Amit ezelőtt négy esztendővel halálos bűnnek tartott, azt maga cselekedhet.

— A kormány marad helyén. Ha lehet, kormányoz úgy, hogy indemnitást kér. Eszerint a terv szerint Justhék megszavazzák az indemnitást, mert nem lehet az ország költségvetés nélkül. Ennek a tervnek lényege és taktikája az volna, hogy Wekerle kinevezi magát átmeneti kabinetnek, mint ilyenek hazafias és alkotmánymentő, frázisok zászlajának lobogtatása mellett Justhék átengedik az indemnitást, Wekerlék ekkor értesítik az Osztrák-Magyar Bankot, hogy meghosszabbítják 1917-ig a közösbank szabadalmát, ezután Justhék a kifogással, hogy no most már úgy sem segíthetünk az önálló bank baján, beolvadnak a Wekerlét segítő pártokba és elfogadják a különböző miniszteri, államtitkári és főispáni állásokat.

— Ez volna az első terv, a job-bik, de Justhék nem hajlandók az indemnitást megszavazni. Ha tehát ez a kísérlet nem sikerül, akkor jön a másik: kormányzás eksz-lekszbén, indemnitás nélkül. Bizonyos, hogy Kossuth és Apponyi ebben az esetben is maradnának. Andrassy lehet, hogy visszavonul s valamely ekszponens kerül a belügyminiszteri székbe. Viszont a néppárt támogatja a kormányzást eksz-lekszbén is. Az ő kivánsága ez: két miniszteri tárca, két államtitkári állás, tíz főispáni állás, harminc mandátummal több, mint amennyiük van, a katolikus autonómia kalendárium-szerű biztosítása, az alapok és alapítványok kiadása. Ez utóbbi fejében a egyik miniszteri állás követelését elejti a néppárt, amely mindenáron nyerni akar az üzleten.

— Hogy a kormány minden áron maradni akar, afelől kétségtelen tények számolnak be. Így kormányparti körökben elterjedt hírek szerint a képviselőházat a héten összehívják. A Wekerle-kormány tehát kész volna arra, hogy az indemnitást betejessze és a képviselőháztól annak megszavazását kérje. Bécsi hírek szerint a Wekerle-kabinet lényegileg mostani összetételében vállalkozik az indemnitás betejeszésére. Más oldalról azonban azt mondják, hogy egyes miniszterek helyeikről eltávoznak és Wekerle egy részben rekonsztruált

kabinetet vállalkozik az uralkodó kivánságának teljesítésére. Ebben a rekonsztruált kormányban Andrassy Gyula gróf helyett esetleg Molnár Viktor, Darányi Ignác helyett Mezőssy Béla foglalna helyet. Kossuth azonban marad s csak végső taktikai szükségések esetén engedí át helyét Szerényi Józsefnek. Bécsben ugyanis ragaszkodnak Kossuth személyéhez ebben a kormányban.

— Érdekes, hogy a válság megoldását most már Bécsben is nagyon sürgetik. Így például a trónörökös emiatt nem utazott Pusstaszerre. Jól értesült hírek szerint Aerenthal-Lexa Alajos gróf külügyminiszter Wekerle kihallgatása után kihallgatáson jelent meg a királynál és a trónörökösnel, hogy őket az átmeneti jellegű rekonsztruált Wekerle-minisztérium tervének megnyerje. A sietség oka az, hogy Bécsben a legközelebbi delegációs ülészaktól félnek, mert a monárkia nemzetközi helyzetének ártana, ha a delegációk idejére nem volna rend. Az eredmény az, hogy a király és a trónörökös is akarja, mert az volt a cél, hogy a Wekerle-kormány maradjon s kormányozzon eksz-lekszbén.

— A béka tehát kuruttyolhat. A nemzeti kormány marad és eksz-lekszbén kormányoz. Hogy vajjon mi lesz az eredménye ennek, még nem lehet tudni. Valószínű: házfóloszlítás, új választások. Egészen a Kristóffy receptje szerint... A béka tehát csakugyan kuruttyolhat...

A nyomorúság évadja. A télnek csak a szele van még itt, általában gyenge idők járnak, olykor azt lehetne hinni, hogy tavaszodik. Néhol a fák rügyeznek, a mezőn előbuvik a vetés. Szóval még nincsen itt az a hideg, csikorgó tél, amely oly más a városokban s oly más az elhagyott vidékeken elhagyott falvaiban, szomorú viskóiban. És mégis, már is jönnek a riasztó hírek a falvak nyomorúságáról, a tél borzalmáról, fenyegető éhínségről. Már meg kellett egyes helyeken kezdeni a mozgalmakat az iránt, hogy ne szedje a télen az éhínség áldozatait.

Ritka tél az olyan, amelyen ez a szomorú eset meg ne ismétlődne. Hol egyik vidéken, hol a másikon. A nyomor leginkább a hegyvidéken szedi az áldozatait, csontkezével ott üti be a viskók összetakolt falajtát. A viskókét, amiket eltemet a nagy hó s elzár minden külvilágtól. Ahol az emberek legjobban szeretnének medvék lenni a havas időben, mert az télen át alszik és nem éhes.

De ók azok. S mikor elfogy az utolsó marék kukoricaliszt, vagy elrothadt a krumpli, akkor az emberek a kétségbeesés fásúit közönyével koplálnak, a nagy fekete kaszás pedig aratja az elyengült testeket. Ha csak hatósági segítség nem érkezik, a hótakart, istenhata megégett levő kis viskócsoport emberei, az ország állampolgárai az elpusztulás veszedelmének vannak kitéve. De nemcsak az elhagyatott hegyvidékeken van ez így, előfordul olykor máshol. Előfordult már Torontálban is, ahol a dús nagybirtokok egymás mellett terülnek el, ahol van termő talaj, ahol nem a természet mostoha az emberrel szemben, hanem az embertársa. Egyiknek hopp, a másiknak kopp. Az egyiknek mindegy van, a másiknak semmije sincs. S mindenütt, ahol így van, szomorú sorokban, mint haladó örök lánc, vándorol ki a nép Amerikába. Veszélyeit hiába festik neki: vállat von reá. Ha el kell pusztulni, mindegy, akár itt, akár ott.

A teli nyomorúságnak ilyen kiáltó állapotai leginkább a balkáni félszigeten fordulnak elő, ahol rablóknak állnak az emberek ilyenkor s fosztogatják egymás falvait, különösen ha másfajta nemzetiségűek. Nalunk ilyesmi nincsen, a falvakban, ahol inség ütött tanyát, az emberek megadással várják sorukat. Táplálkozik azzal, amit meg lehet éni tart. Nem új dolog ez. XVI. Lajos francia királynak a tanácskozó asztalára dobott egyszer valami formátlan tárgyat unokaöccsére, mondván: — Felség, ez az a kenyér, amelyvel az ön népe táplálkozik. A kenyér megőrölt szaraz favelekből volt készítve. Régen volt ez már, azóta a világ sokat változott, de a nyomorúság mindig egyforma marad.

Minden évben fölmerül s minden évben megdöbben az embereket. Kell, hogy megdöbben minden érző embert, kell hogy az eszébe jusson, hogy amidőn a milliók szavait dobálja ki az ország anneksziókra, nagyhatalmi fikciók által követelt kiadásokra, akkor a nyomorúságnak segíteni hivatott humanizmusnak csak a fillérei maradnak erre a célra; — olykor még csak fillérei sem.

Sokan hangoztatják, hogy a mi humanizmusunk alhumanizmus. Efelől sokat lehet vitázni, de annyi bizonyos, hogy a mai humanizmus úgyszólván egészen csak a társadalomból él. Annak is csak egy rétegéből. Az állam nem kezeli ezt a nagy kérdést olyan méretekben, ahogy kellene. Az állam beszedi a közjövédelmeket, némi változás kedvéért olykor új adónemeket talál ki, hogy rengeteg kiadásait fődözhesse. De e kiadások között nagyon szerény, szinte alig észrevehető helyet foglal el a humanizmus s az az igyekezet, amely munkát és földet tudna juttatni azon szerencsétlen vidékek népének, amelyekben télen át felüti a fejét a nyomor és az éhínség. Az egykori egiptomi fáraó a hét bő esztendő fölöslegét eltepte a hét szűk esztendőre. Ma már fölöslegék nincsenek, elviszik az új hadihajók s egyéb katonai kiadások. Még akkor is elviszik ha nincs. Akkor is oda kell első sorban a pénz, ha adóságra veszik is föl, máshová legföljebb csúszan, de a humanizmus céljaira még csak nem is cseppen.

Magyar sovinizmus.

Minden igaz magyar politikus ideálja az egységes magyar nemzeti állam. Sőt politikai érzés sem kell hozzá, úgy általánosítható e tétel, hogy minden igaz magyar em-

ber úgy szeretné megalkotottnak tudni Magyarországot, hogy ez a nemzeti jellegzetességét duzzadó, egységes magyar és nemzeti legyen. Szászor megbeszélte, cseszser taglalt kérdés volt már, hogy mily erőtt foglal magában egy egységes nemzeti állam és kapcsolatban ezzel a kínos megbizonyosodás a mi részünkre, hogy mennyi, de mennyi tényező, eszköz és alkotó elem hiányzik nálunk ahhoz, hogy nemzeti állammal beszéljünk. Egy fraziszban merül ki minden gazdagságunk, egy frazisz, a melyből táplálkozunk és a melyet elég bőnnek, mindent magában foglalónak hirdetünk, mikor csak ezeket és kizárólag ezzel akarjuk megalkotni a nemzeti állatot. És micsoda ez a frazisz: magyar sovinizmus. Ebben a fogalomban merül ki minden törekvésünk.

Joggal feltehető az a kérdés, vajon valójában, tényleg és igazán beszélhetünk e mi magyarok nemzeti sovinizmusról? Van-e alapja kérdésszámba menő hivatásunknak mikor mellőzögetve, mint csalhatatlan arcumot hirdetjük sovinizmusunkat, melylyel és csak amelylyel a magyar nemzeti állatot felépíthetjük? Mert mérhetetlen önteltség az mivel faji supremáciánkról, beleolvastási képességünkről és ennek ekréről beszélünk és autokratiaságra valló erőszakos fennhéjzás, mikor ez alapon és ebből eredten minden téren és irányban hirdetjük a térfoglalást, erősbödést és haladást. Avagy nem mi hirdetjük, hanem ellenségünk fogják reánk mint önkényit, mint zsarnokságot? És mások, első sorban a hazánkban élő nemzetiségek panaszolják fel s így vesz róluk tudomást a nagy világ? Oh, nem! Csak annyi az igaz, hogy sovinizmusunk szük látókörű, többnyire fraziszokban ki is merülő korok és viszonyok koloritjaként céltalosan felhasznált fellobbanás. Tartalmi ereje, sulya, nyomatéka alig van. Mi marad hát lenyegben, valójában? Tünetek, melyeket eredményeknek szeretnénk feltüntetni, ha javunkra szolgálnak és letagadhatatlan eredmények az egyes nemzetiségek javára, melyeket tüneteknek kicsinylünk le. Tessék csak körülnézni egyéni, családi életviszonyok, kulturális, társadalmi, egyházi és állami közigazgatás terén! Soroljuk is fel ezeket! Miért tegyük? Ujabb szegényezésül vagy okulásul? Nem sokat érünk vele. Komoly aggodalom kell, hogy elfogja lelkünket, ha a jelenségnek, eredménynek hatását vizsgáljuk. Pedig foglalkozni kell e jelenségekkel, foglalkozni erős nemzeti érzéstől áthatottan szívós kitartással, vast következetességgel és nem lankadó buzgósággal. Nagy tévedés azt hinni, mintha csak az államhatalom gyakorlása körében politikai vagy közigazgatási körletben céltudatosan teljesített tevékenység és e téren és körben jól, rosszul végrehajtott törvények és rendeletek mar felmentenek attól, hogy társadalmi életnyilvánulásaink vonatkozásában ez eszme és törekvés szolgáltatása ne szegődjünk. Koránt sem. Sőt éppen ez a tér, ez a mező az, a hol helyt kell állani minden magyar embernek, szerepet kell vállalni minden hazafinak és be is tölteni ezt emberül.

Egyház, társadalom, egyesület, család, egyéni életviszonyok mind-mind alkalom erre a törekvésre. Az egyházi tót és német lithurgialis nyelvvel elődbbent százaléka, a nemzeti közművelődési, ismeretterjesztő, dal, ének és zene egyesületek, az ilyen lapon szervezkedett jótékonyági egyesületek, a magyar földbirtokot megszerezni törekvő nemzetiségi pénzintézetek, idegen nyelvű, a tanítás szabadsága által biztosított nevelő intézetek és iskolák, nyelv szerint tagolt társadalmi csoportok és alapszabály szerint kifejezetten bár nem körvonalozott, hanem minden törekvésben ekként jelentkező asztaltársaságok, körök és csoportozatok eléggé ismeretesek mint olyanok, a melyekben nemzetiségi hangulatok, célok és irányok a túltengők.

Túlzás, tudatos elferdítés úgy állítani fel a nemzeti egység megteremtésére alkalmas törekvéseket, mintha ezek a társadalmi, közpolgári avagy egyéni szabadság korlátozását céloznák és mintegy erőszakos kézzel durva módon nyúlnak bele a viszonylatokba. Nem. Mert más a hazafias érzés és más a sovinizmus. A hazafias érzés a lélekből fakad

az anyatejjel beszívott szintiszta, igaz érzése az embernek: államalkotó, fenntartó nagy gondolat. A sovinizmus fantomszerű delibáb, játszi káprázat, ha szembei és tartalmi alapja nincs. S bárhol útjuk is mellétek, fogadkozunk nemzeti ünnepeknek deklarált alkalma-kkor s öblös torokkal hirdetjük magyarságunkat; ez még nem elég, ha garnirozva van is magyar sujtású ruhazzal, pengő sarkantyúval, zománcos tulipán gombluk diszszel. A bennünk élő érzésnek, athatottságnak cselekvő tevékenységével is párosulni kell, hogy tetekben öntudatos terveink által nyilatkozzék meg ez az eszme, ez a törekvés, S minél mélyebb, igazabb alapja van ennek, annál jobban képes athatni az embertömegek nagyobb rétegét, mert így nyeri meg benső értéke alapján a tartalmi túlsúlyt is. Az a frazisz, mely minket a magyar életfelelősség, faji gondolkodásnak akar meghódítani, meggyőzve kevésbé, mint kényszerítve, az a törekvés, mely legtekőletesebben hirdeti az egyes faji kiváltságok alapján alakult jellegzetes érzést és gondolkodást és nem áthasonulva, atgyurva, a viszonyokhoz alakítottan, a helyzetet felismerve a kényszerítés erejével fel fel a nélkül, hogy a letagadhatatlan szabmei tulerőre támaszkodva jelentkezzék: nemcsak túltengés, egyoldalúság, hanem valójában önkényes is.

Ennek dacára, a magyar államnak eddig csak papíron lévő magyar nemzeti szupremáciáját biztosítani kell. Több, fontosabb jelentőségű e tétel, mint talán maga a magyar állam fenmaradása. Már pedig nemcsak nemzeti hűség, évezredes hagyomány, hanem nemzetközi, politikai szükségesség az hogy a magyar állam, mint ilyen éljen és fennmaradjon és nem a magyar sovinizmus, nem a faji túltengés követelménye, hanem a létezhetés, a fenmaradás nagy kérdése e hazában, hogy minden ember szívben, lélekben, tettei által, érzésben és gondolkodásban magyar legyen.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. december 16.

— Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete a f. hó 20-án, hétfőn délelőtt 9 órakor tartja e havi rendes közgyűlését, a folyó évben az utolsót, a vármegyeház nagyerőmében.

— Közigazgatási bizottság. Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága a folyó hó 13-án délelőtt 9 órakor tartotta, Kelemen Béla dr. főispán elnöklése mellett, a vármegyeház kistermében, az e havi rendes ülését. Az ülés egyik legfontosabb és minket szentesieket legközvetlenebbül érdeklő tárgya volt a b e a d á v y Ferenc dr. polgármesternek az a beadvány, melyben a Szentesre befutó vonatok olyan szabályozását, illetve a Szentesre vonatkozó menetrend olyan megváltoztatását kéri, hogy kora reggel, a piachözérkezzenek be a vonatok Szentes állomásra. Menetrendünk silány voltáról nem ez az első jogosan felhangzó panasz. Kétségtelen és mélyen lehangozó tény az, hogy ma már, amikor négyfelé birunk vasuti összeköttetéssel, egyik irányból se úgy futnak be hozzánk a vonatok, hogy azokon a környékbeli nép a szentesi piacra bejöhessen. Kunszentmárton, Orosháza és Csongrád felől a reggel érkező vonatok csak 8 órakor, a vásárhelyi vonat csak negyed tizkor fut be, ezeken érkező vidékiek tehát a piacról már lekések. Volt egy motorosunk, mely Kunszentmárton felől reggel 6-kor, tehát idején futott be, ezt beszűntették. De legirsalmassab a vásárhelyi összeköttetés, melynek hajnali vonata Szentes-től természetellenes irányba, Vásárhelyre tereli a szegvári és midszenti piacösokait, míg innen tölünk mesterségesen eltereli azzal,

hogy ezen irányból ide csak negyedkor érkezik vonat. Sérelmes Szentésre az orosházi és félegyházi mai összeköttetés is, amin pedig mind könnyű szerrel, Szentess javára lehetne segíteni, annak a Szentessnek a javára, mely egymaga 1 millió 200000 koronát áldozott vasúti összeköttetési létesítésére. A közgazgatási bizottság Szentess az a jogos kérelmet pártolón terjeszti fel a kereskedelmi kormányhoz. A vármegye november havi népesedési mozgalmairól Kiss Gábor várm. főorvos a következő adatokat terjesztette a közgazgatási bizottság elé: élve született 266 fiú és 237 leány, összesen 503 gyermek 39-el kevesebb, mint az előző hónapban; halva született 6 gyermek. Meghalt 168 férfi, 149 nő, összesen 317 egység, tehát 47-el kevesebb, mint az előző hónapban. A természetes szaporodás tehát november hónapban 187 lélek, kilencével több, mint az előző hónapban. Házasságot a múlt, november hónapban, az egész megye területén 247 pár kötött.

— **Istentisztelet a görög templomban.** A helybeli görög templomban f. hó 18-án, szombatn délután 5 órakor és 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor, a templom védszentjének, Szent Miklósnak napja alkalmából rekviemus nagymisét mond Trbojevics Petrónius dr. vasárhelyi görögkeleti lelkész.

— **Jön a purgatórium.** Holnap megszólal végre a magyar parlament. Hosszú ideje van némaságra kárhoztatva. Pedig ez az egyetlen alkotmányos fórum, amely hivatva van a nemzet ítéletét kimondani a válság tényezői fölött. Mégsem juttattak a parlamentnek szerepet a politikai krízis hosszú dramájában. Sőt a kormány, amikor a válság eseményeinek fonalát a kezébe vette, mindenféle elvezette a bonyodalmak labirintusában botorkáló nemzetet, csak a parlamentjéhez nem engedte eljutni. Minden bécsi lakájnak, minden politikai kalandornak több alkalma volt a helyzetet súlyosítani, a válság fonalát gordius csomóba bogozni, mint a parlamentnek, hogy a nemzet döntését a helyzet fölött való ítéletét kimondja. A büns lelkismeretű kormány abban reménykedett, hogy akkor, amikor ezt a végítéletet már csakugyan nem lehet többé elkerülni, sikerülni fog a nemzeti érzés tüzet mindenféle bécsi kotyvalékka lelohasztani. De akarmilyen fáradhatatlanul is hordozták haza Bécsből a szagvizet, azt a tüzet amely végre elfogja szalasztani a mostani kormányt — nem tudták eloltani. Ezek a hazafizs lángok ma erősebben lobognak, mint valaha és a parlament tisztítófüze fölfogja égetni a büns manipulációkat. Nagy föladat előtt áll a képviselőház. Alkotmányos szavának erejétől várja a nemzet a helyzet tisztítását. A parlamenttől kell, atvennie ítéletét a kormánynak. A parlamentnek kell megadnia a trón obstrukciójára a történelmi súlyú feleletet. A parlamentnek kell megszólaltatnia a nemzetet, amelyet a válság során eddig senki sem hallgatott meg. Sokféle döntés történt a halogatások, intrikák, árulások és amitások hosszúra nyúlt kalendáriumban. Sokszor döntöttek a pártok súlytalan határozatokkal. Sokszor döntött a kormány fálnak vezető álonsággal. Sokszor döntött a király a császár szavával. Csak a nemzet a maga fenséges politikai jogával nem döntött még a válság ügyében. De most a képviselőházban meg kell történnie ennek a régvárt történelmi fontosságú megszólalásnak. Tudja mindenkin érzni az egész ország, hogy a mai kormány, amely pártatlan kétszínűséggel árulta

el a válságba került nemzetet, utolsó leheletig hí szolgája Bécsnek. A képviselőház hatalmában van végre az alkalom, hogy Wekerléék utolsó hazug politikai lehetőséget is kiszorítsa a nemzeti törekvések tiszta levegőjéből. Az egész ország ezt várja a képviselőháztól és az egész nemzet parancsa sürgeti, hogy az országgyűlés kegyelmet kizáró ítélete végéig az elhatalmasodott politikai ügynökökkel. Arra van éppen szükség, hogy Bécs, nagy idő után újra halljon magyar szót. Hajthatatlan, erős, önértékes nemzeti megnyilatkozást. Mert eddig csak a lakájainak suttogása után igazodott. Ha a nemzet ísmét megszólal majd dörgő magyar szavával és ha a magyar érzés ísmét kigyulad majd félelmetes tüzének fényével, ez elől a fenséges világítás elől visszamenekül majd halalos vagonossal Bécsnek minden rossz szelleme és minden hazaáruló szolgája.

— **Eljegyzés.** Metzger Károly gyógyszerész a napokban jegyezte el magának Káló Margit úrléányt, Káló Gyula ármentesítő társulati főmérnök szeretetreméltó, kedves leányát.

— **Hivatalvizsgálat.** Cicatricis Lajos dr. alispán a folyó hó 14-én kezdte meg Szentess város ügykezelésének hivatalos vizsgálatát, mely előreláthatóan több napot fog igénybe venni. Az alispán az első napon a közpénztart, a számvédelmet és a központi hivatalokat vizsgálta meg.

— **Iskolaállamosítás.** Scossa Dezső tanfelügyelő, a hétfői közgazgatási bizottsági ülésre Szentessen időzve, hozta ide híret annak, hogy a Fabiansebestényi községi iskolák államosítása befejezett dolog, amennyiben a közoktatásügyi miniszter is el fogadja az erre vonatkozó szerződést. A fabiansebestényi iskolák, mint állami népiskolák, értesülésünk szerint, ezután a szentesi állami népiskolákkal együttesen, Papp Imre állami népiskolai igazgató felügyelete alá kerülnek, természetesen azonban úgy, hogy e mellett külön fabiansebestényi iskolai gondnokság is alakul.

— **Ármentesítő társulati gyűlések.** Lapunk egyik előző számában hírt adtunk arról, hogy a körös-tisza-marosi ármentesítő társulat az ez évi rendes közgyűlést folyó hó 22-én tartja Hódmezővásárhelyen, a város hazanytermében. E közgyűlést megelőzően a társulat központi választmánya ülésez f. hó 21-én, ugyancsak Vásárhelyen, a város haz tenacstermében. A meghívókat mindkét gyűlésre már szeptküldték. Megemlítjük, hogy a közgyűlés keretében ezúttal lesznek újra választandók: a társulati elnök, alelnök és a központi választmánya tagjai, miután megválasztásuk 3 éves ciklusa az év végén lejár.

— **Az alispán a mindszenfi munkástelepen.** Cicatricis Lajos dr. alispán a múlt héten hivatalos ügyben Mindszentben járt és hivatalos dolgai végzetével kilatogatótt az ujonnan épült munkaház telepre, ahol jóformán minden, már felépült hazat meglekintet. Ez alkalommal örömmel győződött meg arról, hogy az új hazakbba már beköltözött munkások mennyire meg vannak elégedve a saját tüzhegyével. A száználvan munkásházának, amennyinek építése Mindszentben tervbe van véve, az idén több, mint a fele felépült és az épületek legnagyobb részébe a tulajdonosok már be is költöztek.

— **Csongrád gimnáziumot kér.** Csongrád város képviselőtestülete a múlt héten tartott közgyűlésén tárgyalta a polgári fiúiskolának adandó telek átengedési ügyét. A képviselőtestület ez alkalommal kimondotta, hogy polgári fiúiskola céljaira a kért terület

nem engedi át, sőt egyáltalán azon van, hogy ne építsenek új polgári fiúiskolát, hanem állítsanak Csongrádon gimnáziumot, amelynek céljaira készségesen átengedik nagy központi iskolaépületüket. Csongrádról a gimnázium létesítése érdekében azóta, S o h l y a Gyula főjegyző vezetése mellett küldöttség is járt a közoktatásügyi miniszternél, aki a küldöttséget igen előkékenyen fogadta ugyan, de kijelentette, hogy 6 már csak rövid ideig marad meg állásában így ez ügyben nem tehet semmit, hanem forduljanak majd kérelmekkel a csongrádiak az utódjához.

— **Kiűtötték a szemét.** Végzetes kimeneteli korcsmai verereked ügyét tárgyalta a napokban a szege di törvényész büntető tanácsa. Ez évi február 15-én délután többen mulattak egy tápi korszomban. A mulatózó k fölszólítottak Minyó Adám cimbalmost, hogy játsszon nekik egy nótát. Minyó játszott is, mivel azonban keveselte a nótáért kapott 20 fillért, abbahagyta a játékot. Erre az egyik mulatózó ült a cimbalom mellé. Ezen kezdődött a veszedelem. Összépörlekedtek és az emberek dolgába beleavatkozott Minyó Adám né. A cimbalmos felesége fölkapott egy szódásüveget és a legényekre emelte. Egy Vincze Mihály nevű legény megkérdezte Minyonét, hogy mit akar a szódásüveggel, mire a cimbalmosné szó nélkül nyakonvágta a legényt. Erre Vincze is kijött a sodrából és úgy mellevágta a temperamentumos menyecskét hogy a fálnak vágódott. Ekkor üttött be a veszedelem. Minyó Adám fölkapott egy fejszét és azzal rontott felesége támadójára. Hatalmas csapást mért Vincze homlokára, a fejsze átvágta a legény balszemét úgy, hogy rögtön kifolyt. Vincze örökre elvesztette egyik szemvilágát és hónapokig feküdt életveszélyes sérüléssel. Súlyos testi sértéssel vádolva, ezért került Minyó a szege di törvényész elé, mely érdeme szerint ítélté.

— **Halálözások.** Sűrűn arat a halál. Vasárnap reggelre a város házán és gazdasági egyesületnél kitűzött gyászlobogó jelezte, hogy a városnak és az egyesületnek is gya szvan. G y u l a i Mihály gazdálkódó, városi képviselő és gazd. egyesületi tag halt meg 56 éves korában s hétfőn délután temették el nagyszámú gyászoló közönség részvételével. — Hétfőn öv. Sz a n t h ó János halt meg, 72 éves korában, akiben Sz a n t h ó Lajos dr. városi arvaszéki jegyző és Sz a n t h ó János birtoknyilvántartó édesanyjukat gyászolják. — Idegenből, Szombathelyről érkezett gyászlap pedig azt tudatja velünk, hogy ott T ö r ö k Sándorné F a r k a s Izebella, néhai F a r k a s Gedeon volt szentesi járásbíró leánya halt meg f. hó 12-én, hosszas szenvedés után.

— **Ötven ezer lelenc.** Először jöjjenek a tények. Az eddigi számítások szerint a jövő évben ötvenezernél több lelenc lesz az állam gondozásában. Ezeknek körülbelül hetven százaléka házasságon kívül született, ellátásukra és nevelésükre tiz millió korona szükséges a jövő évben. Kétségtelen, hogy ez az állapot nem ideális. Ötven ezer házasságon kívül született gyermek, akikért a szegénynek és az anyagiagnak minden kötelezettsége az anyaké, akikről ezt az anyagi kötelezettséget az állam veszi le. Akarmilyen sok legyen a magyar állam pénze, mégis nagy pénz ez a tiz millió korona, amit az állam jórészt a házasságon kívül született gyermekekre költeni kénytelen, mert a jog szerint a pater incertus est — és mert a büntettek megelőzésének ehhez a módjához folyamodni kénytelen. Csak hogy az állami kiadások egyre nőnek és talán a fölvilágosultság és a humanizmus is. Gondoskodni kell hat arról, hogy ezek a

gyermek olyan úton-módon nyerjenek el-
látást, ami az etikai álláspontnak is jobban
megfelel, amellet az állam terhein is köny-
nyit. Ebben az esetben pedig ott van az
etika, hogy aki apa — akár házasságban,
akár házasságon kívül — az viselje is annak
minden következményeit. Ilyenfajta újítás-
sal foglalkoznak most a belügyminisztérium-
ban annak ötletéből, hogy erre vonatkoz-
tatva egy fővárosi ügyvéd terjedelmes me-
morandumot küldött be a belügyminisz-
tériumhoz, amelyben ezeket mondja: »Megha-
ladja az ötvénezer az állam gondoskodni. A jövő
évi állami költségvetés szerint ez tízmillióba
kerül. Méltánytalan az állami költségvetésnek
ezen az okon való ilyen nagy megterhelte-
tése; amikor a legtöbb lelcnc házasságon ki-
vül született gyermekek. Találja meg hat an-
nak a módját a kormány, hogy ezeknek a
költségeknek legnagyobb része megterüljön
a természetes apaktól.« A belügyminisz-
tériumban nagy rokonszenvvel fogadták ezt a
memorandumot és véleményezésre kiadták,
egyebek között — Szeged város arvaszé-
kének is, amelynek elnöke ezt a véleményét
küldte fel a belügyminisztériumba: »Helyesi
a nevelési és ellátási költségeknek olyan úton-
módon való behajtását, ahogy azt a memo-
randum írója tervezi. Az lenne a leghelyesebb,
ha az állam erre a célra ügyvédek tartana,
akiket a lelcnc gyámjának rendéne ki. Ez a
gyám aztan minden egyes esetben a saját
névében pörölné a természetes apát a tartás-
díjért, mi által igen jelentékeny összeg té-
rülne meg az államnak.« Sok ezer ember
várja bizonyára izgalommal, hogy mi lesz eb-
ből a tervből. Hogy pöröl-e az állam annak
az ötvénezer lelcncnek a tartásdíjért, akit
most godoz? És hogy mit fog szólni a ma-
gyar bíróság ehhez a tömeges munkaszor-
pulathoz? Bizonyára elvélgi azt is lel-
kisméretesen és szigorú méltányossággal.
A törvénytelen és könnyelmű apák pedig vi-
gyazzanak.

— A gúzképkézelők és kazánfűtők leg-
közelebbi képesítő vizsgái Szegeden, ja-
nuár hó 9-én délelőtt 9 órakor fognak a
Szegedi felső ipariskolában megtartatni. A
kelőben felszerelt vizsgálati kérvények a m.
kir. ker. iparfelügyelőséghez, Tisza Lajos
körütt 61. sz. Szegedre küldendők be.

— Jeientkezések a sorozásra. A hon-
védelmi miniszter, a véderőörvény értelmé-
ben körültekintő, nagyszabasu főlhivat tett
közé melyben jelentkezésre szólítja fel az 1889.
1888 és 1887. évben született ifjakat. Akik
a három évfolyambeli ifjak közül a jelentke-
zést elmulasztják, azokat a törvény rend-
kezései szerint szigorúan büntetik. Epp ezért
figyelmeztetjük a fenti években született ifja-
ka, hogy a jelentkezést a városi katonai
ügyosztályánál saját jól felfogott érdekükben,
el ne mulasszák.

— Bicskázó suhancok. A mult héten
Boslak Márton, Eke Rókus és Ka-
szanicki Ferenc esongrádi magyarok
az ottani Goldberger-féle vendéglőben igen
nagy hangon mulattak és viselkedésükből
kitétszett, hogy verkedésre készülnek. Erre
a körülményre Pigler tanctanító fel is
hívta a rendőr-járőrök figyelmét, aminek az
volt a következménye, hogy a bicskákat el-
szedték a suhancoktól. A bicskaelszedés
azonban nem lehetett nagyon alapos, mert
ahogy a duhaj legénykék a Goldberger-féle
vendéglőből távozva, a fővényútcába mentek,
a velük szembejövő Viglasi Ferencet

minden ok nélkül megtámadták és megszu-
kaltak. A bicskás fűkát elfogták és a valla-
táskor aztan kitűnt, hogy ók bizony egy-egy
bicskát a motozó rendőrök elől a nadrágel-
lenzöbe dugták, ahol azokat nem keresték.
A suhancok ellen megtették a bűnvádi föl-
jelentést.

— A dunnák miatt. Kistelekről élet-
veszélyes, borzalmas sérülésekkel vitték be
kocsin a szegedi kórházba Danóc z Jó-
zsef 30 éves kisteleki legényt a sógorai.
Danóc z József rögtön apolás alá vették
a kórház orvosai. Ertesítették M a g a y La-
jos dr. vizsgálóbíró, aki kifogja hallgatni a
sulyosan sebesült embert. Danóc z József
hozzatartozói azt mondják, hogy kaszával,
vaslival verték félíg holtra az egyik kiste-
leki gazda hazában, ahova Danóc z József
belopozott, hogy a tiszta szobából elvige a
dunnakat, a párnákat. Vitte volna is, de
észrevették, fogva tartották, leverték, aztan
kidobták az utcára. Onnan szedték fel az
útcán járók.

— Jótékonyág. N é m e t h Imre és
neje Fekete Maria f. hó 13-án 11 ki-
logram kalacsot küldtek a városi menedék-
házban apolt szegényeknek, amit a negven
apolt közt osztottak szét. Ezek, valamint a
kegyes névben is ezután fejezi halas közö-
netet a menedékház gondnoka, a kegyes ada-
kozóknak.

— Érdekes fölmentő ítélet. Molnár
Istvan sandorfalvi községi jegyző rágalmazás
miatt bűnvádi följelentést tett U j v á r i
György ottani kisbírtokos ellen, azért, mert
Ujvári többek jelenlétében azzal vadolta meg
a jegyzőt, hogy egy építési engedély kies-
közése körül szabálytalanul jart el és meg
nem engedett díjat szedett. A szegedi tör-
vénszék büntető tanácsa a mult szombaton
tárgyalta ezt az ügyet. A tárgyaláson be-
igazolódt, hogy a vádolt hasznalta az inkri-
minált kitéjezést. Bebizonyítást nyert az is,
hogy a jegyző semmi szabálytalanságot nem
követett el, sem a megengedettnél több ille-
tétet nem szedett. Ennek dacára a bíróság
fölmentő ítéletet hozott azon indok alapján,
hogy Ujvári nem tudta, hogy
kijelentése rágalmazást fog-
lal magában.

Üvegből táplált

gyermek, rózsás és teli arcukká, erősekké
és életvidamakká válnak, ha

SCOTT-féle csukamajolaj EMULSIÓ-t
adnak nekik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-ban

levő tiszta és könnyen emészthető táplá-
lék, gyorsan jövateszi a táplálkozásnak
akármely fogyatkozását.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-t nagyon
szeretik krémszerű ízéért. Kitűnő bár-
milyen okból eredő erőhianyatlás és
gyenyesség ellen. 2

A Scott-féle Emulsió a
legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógytárban.

Felétles szerkesztő: BÄNFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos »Szentés és Vidéke« könyvnyomda

4 vagy 5 éves
befizetéses részletek
jegyezhetők a
Szentés-vidéki takarékpénztárnál.

Szentés város polgármesterétől.
10674/1909. sz.

Hirdetmény.

Szentés város közönségét értesí-
tem, hogy az időszakos mértékhitel-
esítésnél részt nem vett feleknek 3
nap, valamint az időszakos hiteljesítésnél
ugyan részt vett, de javításba utalt
mértékek újbóli bemutatására 2 nap
állapított meg a szeged állami mér-
tékhitelesítő hivatal által, miért is a
fent nevezett hivatal egyik tisztvise-
lője folyó hó 23-án ki fog szállani
Szentésre, s itt a hiteljesítést a követ-
kező sorrendben eszközli.—

1909 december hó 23-án B—! betűig,

„ „ „ 24-én K—R betűig

„ „ „ 27-én S—Z betűig

A már hibásoknak talált mérő-
eszközök újbóli bemutatása pedig
1909. december hó 28 és 29-én
történik.

Felhívom tehát a mértékeit hite-
lesíteni kívánó közönséget, hogy hite-
lesítendő mértékeiket a fentkített
időéen és sorrendben a városi volt
mértékhiteljesítő hivatalban pontosan
bemutassák.

Szentés, 1909. december hó 14-én.

Dr. Mátéffy polgármester.

Ifj. Zsoldos Ferenc
ajánlja a közelgő ünnepekre
mindennemű tiszta búza

Lisztjeit,

a melyek a legfinomabb
nullás minőségig kaphatók
a gyártelepén.

Földeladás.

Néhai Horváth Ilona volt Nagy
Sándorné örökösei váci lakosok Kis-
tőkei és felsőréti 340 hold földjük ked-
vező fizetési feltételek mellett apróbb
részletekben is eladó. — Értekezni
lehet Szentésen Horváth Jenővel.

Gyötrelmesebb, kínosabb fájdalom a fogfájásná
alig van; ezer meg ezer ember szenved benne-
pedig nem kénytelen ve-
le, mert örökre megsza-
badul tőle az, aki

S z t r a k a Menthol
fogszagjant szelnlája
Ára majolika szelencé-
ben 1 kor. melyhez a
fogápolásról egy tudom-
ányos szivonaion álló
értekezés van mellékel-
ve. Gyógytárakban, dro-
gériákban stb. kapható egy koronáért. 3 drbt
3 korét bérmertve küld Sztraka gyógyszer-
rész Mohol. Kapható Szentésen Vecsery Mik-
lós gyógyszerárban. 9—3

1 koronás

4 éves heti betétes rész-
jegyek már jegyezhetők a
Szentési Központi takarékpénztár részv.
társ.-nál. 20—3